

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. vasario 27 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2020/0030(NLE)

6418/20
ADD 1

SOC 114
EMPL 97
ECOFIN 143
EDUC 80

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI- MIKKELSENIUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2020) 70 final ANNEX
Dalykas:	Pasiūlymo dėl TARYBOS SPRENDIMO dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2020) 70 final ANNEX.

Pridedama: COM(2020) 70 final ANNEX

Briuselis, 2020 02 26
COM(2020) 70 final

ANNEX

PRIEDAS

prie

**pasiūlymo dėl
TARYBOS SPRENDIMO**

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

PRIEDAS

5 gairė. Darbo jėgos paklausos didinimas

Valstybės narės turėtų aktyviai skatinti tvarią socialinę rinkos ekonomiką ir puoselėti bei remti investicijas į kokybiškų darbo vietų kūrimą. Šiuo tikslu jos turėtų šalinti samdos kliūtis įmonėms, skatinti atsakingą verslumą ir tikrą savarankišką darbą ir visų pirma remti labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių kūrimą ir augimą, be kita ko, suteikiant joms galimybių gauti finansavimą. Valstybės narės turėtų aktyviai skatinti socialinės ekonomikos plėtotę, socialines inovacijas, socialines įmones ir novatoriškas darbo formas, kurti kokybiškų darbo vietų galimybes ir kurti socialinę naudą vietos lygmeniu.

Darbo jėgai tenkanti mokesčių našta turėtų būti perkelta kitiems šaltiniams, kad būtų geriau remiamas užimtumas ir įtraukus ekonomikos augimas, tuo pačiu metu atsižvelgiant į klimato ir aplinkos tikslus ir į mokesčių sistemos persikirstomąjį poveikį, kartu apsaugant pajamas, reikalingas adekvačiai socialinei apsaugai ir augimo skatinimo išlaidoms padengti.

Valstybės narės, turinčios nacionalinius mechanizmus, pagal kuriuos minimalusis darbo užmokestis nustatomas teisės aktais, turėtų skaidriai ir nuspėjamai užtikrinti veiksmingą socialinių partnerių dalyvavimą, kad darbo užmokestis adekvačiai reaguotų į našumo pokyčius ir būtų pakankamas deramam gyvenimo lygiui užtikrinti, itin daug dėmesio skiriant mažas ir vidutines pajamas gaunančioms grupėms ir aukštynkryptei konvergencijai. Taikant šiuos mechanizmus turėtų būti atsižvelgiama į regionų ir sektorių ekonominės veiklos rezultatus. Siekdamos nustatyti darbo užmokestį, valstybės narės turėtų skatinti socialinį dialogą ir kolektyvines derybas. Valstybės narės ir socialiniai partneriai, atsižvelgdami į nacionalinę praktiką, turėtų kolektyvinėmis sutartimis arba adekvačiu nustatytoju minimaliuoju darbo užmokesčiu užtikrinti, kad visi darbuotojai turėtų teisę į adekvatų ir deramą darbo užmokestį, atsižvelgiant į jo poveikį konkurencingumui, darbo vietų kūrimui ir dirbančiųjų skurdui.

6 gairė. Darbo jėgos pasiūlos didinimas ir galimybių įsidarbinti, įgūdžių bei kompetencijos gerinimas

Valstybės narės, atsižvelgdamos į pokyčius technologijų ir aplinkos srityse, taip pat į demografinius pokyčius, turėtų skatinti tvarumą, našumą, įsidarbinamumą ir žmogiškąjį kapitalą, teikdamos reikalingas žinias, įgūdžius ir kompetenciją visą gyvenimą, atsižvelgiant į dabartinius ir būsimus darbo rinkos poreikius. Valstybės narės taip pat turėtų pritaikyti savo švietimo ir mokymo sistemas ir į jas investuoti, kad užtikrintų kokybišką ir įtraukų švietimą, įskaitant profesinį mokymą. Valstybės narės turėtų bendradarbiauti su socialiniais partneriais, švietimo ir mokymo paslaugų teikėjais, įmonėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, spręsdamos struktūrines švietimo ir mokymo sistemų problemas ir didindamos jų kokybę ir aktualumą darbo rinkai, be kita ko, siekdamos sudaryti sąlygas pertvarkai aplinkos srityje. Itin daug dėmesio turėtų būti skirta mokytojo profesijos iššūkiams. Švietimo ir mokymo sistemos turėtų suteikti visiems besimokantiems asmenims bendrųjų gebėjimų, įskaitant bazinius ir skaitmeninius įgūdžius, taip pat universaliųjų gebėjimų, kad būtų paklotas pagrindas gebėjimui prisitaikyti vėliau gyvenime. Valstybės narės turėtų siekti užtikrinti, kad

keičiant profesinę veiklą teisės į mokymą būtų perkeliamos, be kita ko, prireikus naudojant individualias mokymosi „sąskaitas“. Jos turėtų sudaryti sąlygas visiems numatyti darbo rinkos poreikius ir geriau prie jų prisitaikyti, visų pirma nuolat persikvalifikuojant ir keliant kvalifikaciją, siekiant remti sąžiningus ir teisingus pokyčius, stiprinti socialinius rezultatus, šalinti darbo jėgos trūkumą ir didinti bendrą ekonomikos atsparumą sukrėtimams.

Valstybės narės turėtų teikti lygias galimybes visiems, šalindamos nelygybę švietimo ir mokymo sistemose, be kita ko, suteikdamos galimybę gauti kokybiško ikimokyklinio ugdymo paslaugas. Jos turėtų kelti bendrą išsilavinimo lygį, mažinti mokyklos nebaigiančių jaunuolių skaičių, didinti galimybes studijuoti aukštesiose mokyklose ir įgyti aukštąjį išsilavinimą, taip pat didinti suaugusiųjų, ypač palankių sąlygų neturinčių ir žemos kvalifikacijos suaugusiųjų, dalyvavimą tęstinio mokymosi programose. Atsižvelgdamos į naujus skaitmeninės, ekologiškos ir senėjančios visuomenės keliamus reikalavimus, valstybės narės turėtų savo profesinio mokymo sistemose stiprinti mokymąsi darbo vietoje (be kita ko, užtikrindamos kokybišką ir veiksmingą pameistrystę) ir didinti gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos absolventų skaičių tiek profesinio mokymo, tiek aukštojo mokslo lygmeniu. Be to, valstybės narės turėtų didinti aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų aktualumą darbo rinkoje, gerinti įgūdžių stebėseną ir prognozavimą, didinti įgūdžių matomumą ir kvalifikacijų palyginamumą, įskaitant užsienyje įgytus įgūdžius ir kvalifikaciją, ir didinti galimybes pripažinti ir patvirtinti už formaliojo švietimo ir mokymo sistemos ribų įgytus įgūdžius ir kompetenciją. Jos turėtų modernizuoti ir plėsti lankstaus tęstinio profesinio mokymo pasiūlą ir įgyvendinimą. Valstybės narės taip pat turėtų remti žemos kvalifikacijos suaugusiuosius, kad išlaikytų arba padidintų jų ilgalaikį įsidarbinamumą teikdamos geresnę prieigą prie kokybiškų mokymosi galimybių ir skatindamos jomis naudotis, šiuo tikslu įgyvendindamos įgūdžių tobulinimo kryptis, įskaitant įgūdžių vertinimą, derindamos švietimo ir mokymo pasiūlą prie darbo rinkos reikmių, užtikrindamos įgytų įgūdžių patvirtinimą bei pripažinimą.

Valstybės narės bedarbiams ir ekonomiškai neaktyviems žmonėms turėtų laiku teikti veiksmingą, koordinuotą ir prie jų reikmių pritaikytą pagalbą, pavyzdžiui, paramą darbo paieškos, mokymo, perkvalifikavimo ir galimybių gauti kitas aktualias paslaugas srityse. Siekiant ženkliai sumažinti ilgalaikį bei struktūrinį nedarbą ir užkirsti jam kelią, turėtų būti taikomos visapusiškos strategijos, apimančios kuo skubesnį išsamų asmens padėties įvertinimą. Jaunimo nedarbo ir nedirbančio bei nesimokančio jaunimo problemą reikėtų toliau spręsti užkertant kelią mokyklos nebaigimui ir struktūriškai tobulinant perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką, be kita ko, visapusiškai įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą¹.

Valstybės narės turėtų siekti šalinti kliūtis ir atgrasančius veiksnius, trukdančius dalyvauti darbo rinkoje, ir teikti daugiau paskatų joje dalyvauti, visų pirma menkas pajamas gaunantiems, antriesiems šeimoje uždirbantiems asmenims ir labiausiai nuo darbo rinkos nutolusiems asmenims. Valstybės narės turėtų remti neįgaliesiems pritaikytą darbo aplinką, be kita ko, teikdamos tikslinę finansinę paramą ir paslaugas, padedančias jiems dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime.

⁽¹⁾ OL C 120, 2013 4 26, p. 1.

Valstybės narės turėtų užtikrinti lyčių lygybę ir aktyvesnę moterų dalyvavimą darbo rinkoje, be kita ko, užtikrindamos lygias galimybes bei galimybes siekti karjeros ir šalindamos lyderystės visais sprendimų priėmimo lygmenimis kliūtis. Reikėtų spręsti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo problemą. Turėtų būti užtikrintas vienodas užmokestis už vienodą arba vienodos vertės darbą ir darbo užmokesčio skaidrumas. Turėtų būti skatinama derinti tiek moterų, tiek vyrų darbo, šeimos ir privatų gyvenimą, visų pirma, suteikiant galimybę naudotis įperkamos kokybiškomis ilgalaikės priežiūros ir ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tėvams ir kitiems priežiūros pareigų turintiems asmenims būtų suteikta galimybė pasinaudoti tinkamomis šeimos nario priežiūros atostogomis ir lanksčiomis darbo sąlygomis, kad jie galėtų geriau derinti darbo, šeimos ir privatų gyvenimą, ir skatinti, kad moterys ir vyrai subalansuotai naudotųsi šiomis teisėmis.

7 gairė. Darbo rinkų veikimo ir socialinio dialogo veiksmingumo gerinimas

Kad galėtų pasinaudoti dinamiška ir našia darbo jėga, naujais darbo ir verslo modeliais, valstybės narės turėtų bendradarbiauti su socialiniais partneriais sąžiningų, skaidrių ir nuspėjamų darbo sąlygų klausimais, derindamos teises ir pareigas. Jos turėtų mažinti darbo rinkų segmentaciją ir užkirsti jai kelią, kovoti su nedeklaruojamu darbu ir skatinti perėjimą prie neterminuoto darbo. Darbo vietų apsaugos taisyklės, darbo teisė ir institucijos turėtų užtikrinti tiek tinkamą įdarbinimo aplinką, tiek reikiamą lankstumą, kad darbdaviai galėtų greitai prisitaikyti prie kintančių ekonominių aplinkybių, tačiau kartu turėtų būti išlaikyta tinkama darbuotojų apsauga ir sveika, saugi bei gerai pritaikyta darbo aplinka, apsaugotos darbuotojų teisės ir užtikrinta socialinė apsauga. Turėtų būti užkirstas kelias tokiems darbo santykiams, dėl kurių sudaromos mažų garantijų darbo sąlygos, įskaitant per platformas dirbančius asmenis, kovojant su piktnaudžiavimu netipinėmis sutartimis. Neteisingo atleidimo iš darbo atveju turėtų būti užtikrinta galimybė pasinaudoti veiksmingu ir nešališku ginčų sprendimu ir teise į teisių gynimą, įskaitant teisę į tinkamą kompensaciją.

Vykdam politiką turėtų būti siekiama gerinti ir remti dalyvavimą darbo rinkoje, darbo jėgos pasiūlos ir paklausos derinimą bei darbuotojų judėjimą darbo rinkoje. Valstybės narės turėtų veiksmingai skatinti ir teikti galimybių tiems, kurie yra pajėgūs dalyvauti darbo rinkoje. Valstybės narės turėtų didinti aktyvios darbo rinkos politikos veiksmingumą, plėsdamos tikslinę auditoriją, informavimo veiklą, aprėptį ir geriau susiedamos ją su bedarbių pajamų rėmimu darbo paieškos laikotarpiu ir atsižvelgiant į jų teises ir pareigas. Valstybės narės turėtų siekti, kad valstybinės užimtumo tarnybos dirbtų veiksmingiau ir rezultatyviau, užtikrindamos, kad būtų laiku teikiama darbo ieškantiems asmenims pritaikyta pagalba, remdamos darbo rinkos paklausą ir įgyvendindamos veiklos rezultatais grindžiamo valdymo principus.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad bedarbiams adekvačios trukmės laikotarpį būtų mokamos adekvačios bedarbio pašalpos, atitinkančios jų įmokas ir nacionalines atitikties reikalavimus taisyklės. Tokios pašalpos neturėtų atgrasyti kuo greičiau vėl įsidarbinti, o jas papildyti turėtų aktyvi darbo rinkos politika.

Reikėtų tinkamai remti besimokančių asmenų ir darbuotojų judumą siekiant padidinti jų galimybes įsidarbinti, ugdytis įgūdžius ir išnaudoti visą Europos darbo rinkos potencialą, drauge užtikrinant sąžiningas sąlygas visiems tarpvalstybinę veiklą vykdančioms asmenims ir intensyvinant su judžiais darbuotojais susijusį nacionalinių administracijų

bendradarbiavimą. Turėtų būti pašalintos judumo kliūtys švietimo ir mokymo, profesinių ir asmeninių pensijų srityse ir kvalifikacijų pripažinimo srityje, o pats kvalifikacijų pripažinimas turėtų būti paprastesnis. Valstybės narės turėtų imtis veiksmų, kuriais būtų užtikrinta, kad administracinėmis procedūromis nebūtų sudaroma nereikalingų kliūčių iš kitų valstybių narių atvykstantiems dirbti darbuotojams, įskaitant tarpvalstybinius darbuotojus. Valstybės narės taip pat turėtų užkirsti kelią piktnaudžiavimui galiojančiomis taisyklėmis ir šalinti pagrindines protų nutekėjimo iš tam tikrų regionų priežastis, be kita ko, imdamosi tinkamų regioninės plėtros priemonių.

Remdamosi esama nacionaline praktika ir siekdamos veiksmingesnio socialinio dialogo ir geresnių socialinių ir ekonominių rezultatų, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad socialiniai partneriai būtų laiku ir prasmingai įtraukti į užimtumo, socialinių ir, prireikus, ekonominių reformų bei politikos rengimą ir įgyvendinimą, be kita ko, remdamos socialinių partnerių pajėgumų didinimą. Valstybės narės turėtų skatinti socialinį dialogą ir kolektyvines derybas. Socialiniai partneriai turėtų būti skatinami derėtis jiems svarbiais klausimais ir sudaryti kolektyvines sutartis, visapusiškai atsižvelgiant į jų autonomiškumą ir kolektyvinių veiksmų teisę.

Prireikus, remdamosi esama nacionaline praktika valstybės narės turėtų atsižvelgti į atitinkamų pilietinės visuomenės organizacijų patirtį sprendžiant užimtumo ir socialinius klausimus.

8 gairė. Lygių galimybių visiems skatinimas, socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu

Valstybės narės, įgyvendindamos veiksmingas priemones, kuriomis būtų kovojama su visų formų diskriminacija ir skatinamos nepakankamai atstovaujamų grupių lygios galimybės darbo rinkoje, turėtų skatinti įtrauktis ir visiems atviras darbo rinkas ir skirti pakankamai dėmesio regioniniam ir teritoriniam aspektui. Jos turėtų užtikrinti vienodą požiūrį tokiose srityse kaip užimtumas, socialinė apsauga, sveikata ir ilgalaikė priežiūra, švietimas ir prieiga prie prekių bei paslaugų, nepriklausomai nuo lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos.

Valstybės narės turėtų modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, kad jos teiktų adekvačią, veiksmingą, efektyvią ir tvarią socialinę apsaugą visais asmens gyvenimo etapais, skatindamos socialinę įtrauktį, aukštynkryptį socialinį judumą ir dalyvavimą darbo rinkoje ir kovodamos su nelygybe, be kita ko, pasitelkdamos mokesčių ir išmokų sistemas. Universalius metodus papildžius selektyviais padidės socialinės apsaugos sistemų veiksmingumas. Modernizavus socialinės apsaugos sistemas turėtų būtų užtikrintas geresnis prieinamumas, kokybė, adekvatumas ir tvarumas.

Valstybės narės turėtų plėtoti ir integruoti tris aktyvios įtraukties aspektus: tinkamą pajamų rėmimą, įtrauktis darbo rinkas ir galimybes naudotis kokybiškais įgalinančiomis paslaugomis, atitinkančiomis individualius poreikius. Socialinės apsaugos sistemomis turėtų būti užtikrintos visų asmenų, kurių ištekčiai nepakankami, adekvačios minimalios pajamos ir puoselėjama socialinė įtrauktis, skatinant žmones aktyviai dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime, be kita ko, teikiant tikslines socialines paslaugas.

Siekiant užtikrinti lygias galimybes, itin svarbu teikti galimybių naudotis įperkamos, prieinamos ir kokybiškos paslaugomis, pavyzdžiui, ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros, popamokinės priežiūros, švietimo, mokymo, aprūpinimo būstu, sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugomis. Itin daug dėmesio turėtų būti skiriama kovai su skurdu ir socialine atskirtimi, įskaitant dirbančiųjų ir vaikų skurdą. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad visi, taip pat ir vaikai, galėtų gauti pagrindines paslaugas. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad remtini arba pažeidžiami asmenys turėtų galimybę gauti tinkamą socialinį būstą ar pagalbą aprūpinimo būstu srityje. Šioje srityje turėtų būti atsižvelgiama į specifines neįgaliųjų reikmes, įskaitant susijusias su prieinamumu. Turėtų būti sprendžiama benamystės problema.

Valstybės narės turėtų užtikrinti galimybę laiku gauti įperkamas ir kokybiškas prevencines ir gydomąsias sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugas, kartu užtikrindamos tvarumą ilguoju laikotarpiu.

Atsižvelgdamos į ilgėjančią vidutinę gyvenimo trukmę ir demografinius pokyčius, valstybės narės turėtų užtikrinti darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų pensijų sistemų adekvatumą ir tvarumą, teikti lygias galimybes moterims ir vyrams įgyti teises į pensiją, be kita ko, naudojant papildomas pensijų sistemas, kad būtų užtikrintos adekvačios pajamos. Pensijų reformos turėtų būti remiamos taikant priemones, kuriomis būtų ilginamas profesinis gyvenimas, pavyzdžiui, didinant faktinį pensinį amžių, ir turėtų būti įtrauktos į vyresnių žmonių aktyvumo strategijas. Valstybės narės turėtų užmegzti konstruktyvų dialogą su socialiniais partneriais ir kitais suinteresuotaisiais subjektais ir sudaryti sąlygas laipsniškai pradėti vykdyti reformas.